

Lidingö
stad

Styrdokument Författning

Beslut och föreskrifter för Sticklinge naturreservat F52/2023

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Diarienummer: KS/2023:449

Dokumentdatum: 2023-12-04

Beslutsdatum: 2023-12-18

Senast reviderad: 2023-12-04

Ansvarig verksamhet: Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Giltighet: Fr.o.m. 2023-12-18 och tills vidare

Rätt att revidera: Kommunfullmäktige

Eventuell sekretess: Nej

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Lidingö stad att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Sticklinge naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av kommunstyrelsen har ett förslag på att bilda ett naturreservat vid Sticklinge tagits fram av miljö- och stadsbyggnadskontoret. Förslaget har skickats på bred remiss, och på samråd till berörda sakägare. Stora delar av reservatet har höga naturvärden. Ingen annanstans på Lidingö finns ett så stort sammanhängande område med höga naturvärden som just här. Området har höga upplevelsevärden och ger möjligheter till ett rikt och omväxlande friluftsliv. Reservatet erbjuder både strövvänliga bär- och svampskogar, kulturpräglade marker med gamla ekar, oexploaterade stränder med klippor längs Lilla Värtan och Lidingös äldsta gravfält som hålls öppet av betande får. Det övergripande syftet med reservatet är att säkerställa ett tätortsnära naturområde för friluftsliv och rekreation, samt bevara och vårda dess naturvärden, såväl som kulturhistoriska miljöer.

Handlingar

Miljö- och stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse, 2023-12-04

Beslut och föreskrifter för Sticklinge naturreservat, 2023-12-04

Skötselplan för Sticklinge naturreservat, 2023-12-04

Samrådsredogörelse för Sticklinge naturreservat, 2023-11-16

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Sticklinge naturreservat
Kommun	Lidingö stad
Naturvårdsregister-ID	2061841
Socken	Socken: Lidingö, Sn-nr 0042
Naturgeografisk region	24, Svealands sprickdalsterräng med lerslättsdalar och sjöbäcken
Kulturgeografisk region	Förhistorisk centralbygd med hög uppodlingsgrad i Svealands slättbygder.
Läge	Reservatet ligger på nordvästra Lidingö ca 6 km nordnordost om Stockholms centrum
Fastigheter	Lidingö 4:3, 4:13, 4:37, 4:47, 4:48, 4:49, 4:50 och 4:327 samt del av Lidingö 4:4, 4:151, 4:219, 4:341 och 7:71.
Fastighetsägare	Lidingö stads tomt AB och Lidingö stad
Areal	Area total: 108,19 hektar
Reservatsförvaltare	Lidingö stad

Innehållsförteckning

Bildande av naturreservat	2
Sammanfattning av ärendet.....	2
Handlingar.....	2
Uppgifter om naturreservatet	3
Innehållsförteckning	4
Syfte	5
Reservatsföreskrifter	7
A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde	7
B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång	8
C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken	9
D. Undantag från föreskrifterna	11
Föreskrifternas ikraftträdande	12
Skötsel och förvaltning	12
Upplysningar.....	13
Skälen för Lidingö stads beslut.....	14
Beskrivning av området	14
Prioriterade bevarandevärden.....	15
Motivering av beslutet	15
Riksintressen.....	15
Förenlighet med regionala samband, översiktsplan och detaljplaner ...	15
Miljömål, hållbarhetsmål och ekosystemtjänster	16
Ärendets beredning	16
Reservatets avgränsning	17
Intresseprövning.....	17
Hur man överklagar	17
Kungörelse	18
Bilagor	18
Sändlista	18
Medverkande tjänstemän	18
Bilaga 1. Beslutskarta.....	19

Syfte

Syftet med reservatet ska vara att säkerställa ett tätortsnära naturområde för friluftsliv och rekreation, samt bevara och vårda dess naturvärden med tillhörande växt- och djurliv, såväl som kulturhistoriska miljöer. Reservatets stora möjligheter för upplevelsevärden ska tillvaratas samtidigt som den biologiska mångfalden med höga värden hos bland annat ek- och tallmiljöer samt kulturmiljöer säkerställs.

Prioriterade bevarandevärden

- miljöer med upplevelse- och sociala värden för ett omväxlande friluftsliv, vilket här främst omfattar skogliga miljöer, kulturmiljöer med gamla träd, tillgängliga stränder och närheten till hav och innerskärgränd,
- områdets grova och gamla ekar samt andra äldre lövträd,
- brynmiljöer med gamla lövträd och lövträdskontinuitet,
- gamla, gärna solbelysta tallar samt tallkontinuitet för framtida naturvärden,
- rödlistade arter och andra naturvårdsarter som är knutna till ekmiljöer,
- rödlistade arter och andra naturvårdsarter som är knutna till tall.

Syftet ska uppnås genom att:

- området görs tillgängligt och attraktivt för allmänheten genom anordningar såsom informationstavlor, markerade leder, parkeringsplatser och stängselgenomgångar,
- området görs tillgängligt och attraktivt för allmänheten genom att riskträd, främst utmed gångvägar och stigar, kan tas bort vid behov,
- området undantas från skogsbruk,
- naturvårdandeskötsel utförs för att behålla och utveckla naturvärden knutna till ekar och andra ädellövträd, äldre tallar samt övriga kulturlandskapsmiljöer,
- områdets äldre skogsmark i huvudsak utvecklas under naturliga processer och intern dynamik, med undantag för vissa områden som har naturvårdande skötsel,
- yngre och medelålders skogsmiljöer sköts för att gynna framtida naturvårdsträd, inslag av lövträd och markfloras utveckling för pollinerande insekter samt bidra till en strövvänlig natur med bärplockning,
- området utvecklas fritt från främmande trädslag och invasiva främmande arter,
- odlingsmarkerna hävdas genom slåtter och betesdrift,
- tidigare öppna odlingsmarker restaureras,
- fornminnen och andra kulturmiljövärden skyddas och bevaras synliggjorda.

Vid eventuella konflikter mellan områdets olika värden ska naturvärdena generellt prioriteras i områden med högsta (klass 1) och höga naturvärden (klass 2), se skötselplanen (bilaga 2), eller i miljöer med skyddsvärda arter. Kulturmiljövärdena prioriteras vid fornminnen och andra kulturhistoriskt värdefulla miljöer, och

friluftslivet prioriteras vid badplatser, leder/spår, vindskydd och grillplatser. Avvägningar mellan värden kan dock behöva ske från fall till fall. Prioriteringen ska inte innebära inskränkning för friluftsliv som följer syfte och föreskrifter, utan avser utgöra underlag för val av lämplig plats eller tidpunkt. Exempel på avvägningar kan vara att återhållsamhet bör råda vid arrangemang i känsliga naturmiljöer som exempelvis våtmarker och hållmarker.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Lidingö stad med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

Dessa föreskrifter grundar sig på ägar- eller brukarrätten, och går utöver allemansrätten. De riktar sig därmed till fastighetsägare eller annan med särskild rätt såsom jakträttshavare, jordbruksarrendatorer, hyresgäster och innehavare av servitut. Undantag från föreskrifterna anges under D, om de inte direkt åtföljer den föreskrift som avses.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. avverka, beskära eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd.
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, undantaget träd som fallit över väg, stig eller in på tomt, eller som av förvaltare bedöms kunna orsaka skada, dessa får kapas och dras åt sidan.
3. spränga, schakta, gräva, påla, muddra, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark och sediment.
4. anlägga väg eller uppställningsplats för lastbilar, andra större fordon eller maskiner samt asfaltera befintlig grusväg.
5. använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel.
6. anordna alla typer av upplag, undantaget tillfälliga upplag för jordbruk och skogsskötsel.
7. införa främmande växt- och djurarter.

Utan tillstånd från Lidingö stad är det förbjudet att:

8. sätta upp stängsel, undantaget staket runt tomtplats och stängsel för betesdjur om stängslet utförs med passage för besökare.
9. dra fram ny ledning i mark, vatten och luft. Renovera och gräva om mark- och vattenledningar eller byta ut befintliga markledningar mot liknande eller större ledning, förlägga ny ledning parallellt med den befintliga samt förnya befintlig luftledning. Undantag från detta gäller för akuta åtgärder vid exempelvis läckor och kabelbrott. I sådana fall ska stadens tillsynsmyndighet underrättas och ges möjlighet att lämna anvisningar till exempel kring lämpliga försiktighetsåtgärder. Återställandet av marken ska ske i samråd med, och godkännas av, stadens tillsynsmyndighet.

10. anlägga lekplats, utegym, sport- och idrottsytor, campingplats, hundhage, bikupa eller annan anläggning eller anordning.
11. uppföra byggnad, mast, torn, brygga, ponton eller annan anläggning i mark eller vatten.
12. anlägga stig, spår, eller parkeringsplats för personbilar (klass 1) och andra mindre fordon.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Bestämmelserna nedan, gör det möjligt för förvaltaren av reservatet att vidta olika typer av åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet.

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla följande anordningar och åtgärder:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar.
2. anläggning och underhåll av anläggningar för friluftslivet såsom spår, leder, sittplatser, spänger, trätrappor, grillplatser med vedupplag, vindskydd, toaletter, skräpkorgar och liknande anordningar samt skötsel av vägar och vägkanter.
3. natur- och kulturmiljövårdande skötselåtgärder såsom röjning, naturvårdsgallring, luckhuggning, utfasning av gran i löv- eller talldominerade områden, bortförsel av avvercade träd och buskar, ringbarkning eller frihuggning av tall och ek, kvarlämnande och skapande av död ved, slåtter, bete, restaurering av tidigare öppna marker genom avverkning av träd, röjning av buskar och stubbfräsning eller likvärdig skötselmetod, insådd av ängsväxter, bränning av fjolårsgräs i ängsmark, skapande av sandblottor för att gynna sandlevade insekter, stängsling för bete eller ängsskötsel, rensning av fria vattenytor, slyröjning i vägområden, putsning av diken och öppen ängs- och betesmark, fågelholkar som sätts upp på sådant sätt att träden inte skadas, anläggande av faunadepåer och risupplag, samt dränering av gångvägar och spår liksom dikesrensning.
4. åtgärder i syfte att begränsa och förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, fällning och uttag av angripna granar under pågående angrepp, rotkapning av vindfällda granar och barkning.
5. hydrologiska åtgärder i form av dämning av bäck samt igenläggning och dämning av diken eller anläggande av damm eller våtmark. Detta får utföras

endast om det inte strider mot tidigare lämnade tillstånd (exempelvis markavvattningsföretag) och i övrigt inte skadar marker utanför reservatet.

6. undersökningar av växt- och djurlivet samt övriga naturförhållanden i reservatet.
7. åtgärder i syfte att eliminera eller minska utbredning samt förebygga etablering och spridning av invasiva främmande arter.
8. fällning eller kapning av träd som utgör risk för skada på människor eller egendom, åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet.
9. åtgärder i syfte att flytta eller upparbeta vindfällan inom reservatet, i de fall vindfällan från stormfällning kan orsaka ett hot mot områdets naturvärden, blockerar spår, led eller stig, avsevärt försvårar friluftslivets framkomlighet över betydande arealer, eller för att möjliggöra bete.

De planerade åtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga 2.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Kommunen får meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett reservat samt om ordningen i övrigt inom reservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Dessa s.k. C-föreskrifter beslutas med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Ordningsföreskrifterna kan bland annat reglera sådant som annars kan vara tillåtet enligt allemansrätten. Allemansrätten utgör grunden för tillgängligheten i naturen, men för att tillgodose syftet med ett naturreservat kan ibland vissa begränsningar behövas. Föreskrifterna under punkt C gäller såväl allmänheten som markägare och innehavare av särskild rätt.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra, klottra, spraya, måla, elda på klippor eller på annat sätt skada berg, jord, sediment eller sten.
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada såväl levande som döda träd och buskar, undantaget lösa pinnar som får plockas för lek och enklare kojbygge.
3. skada vegetationen, till exempel genom att slå, klippa, klottra, spraya, måla eller gräva upp växter samt plocka växter, mossor och lavar till försäljning.
4. övernatta (i tält, vindskydd, hängmatta etc.) mer än två dygn i följd, undantag för skolverksamhet och ideella föreningars barn- och ungdomsverksamhet som får övernatta fyra dygn.

5. parkera eller ställa upp bil, lastbil, husvagn, släp eller liknande utanför anvisad parkeringsplats.
6. ställa upp lastbil, husvagn, släp, eller liknande över natt på anvisad parkeringsplats.
7. ställa upp personbil på anvisad parkeringsplats mer än ett dygn.
8. framföra motordrivet fordon, inklusive moped, annat än på bilväg, undantaget moped klass II som även får framföras på skyltade cykelvägar.
9. ställa/dra upp/lägga till med båt, kanot, flotte eller liknande mer än två dygn, undantag för skolverksamhet och ideella föreningars barn- och ungdomsverksamhet, som får lägga till i fyra dygn.
10. medföra okopplad hund i beteshagar och motionsspår, undantaget vid arbete med vallning, till exempel av får. Med god uppsikt över hunden och visad hänsyn till de som nyttjar spåren, kan spår tillfälligt korsas med okopplad hund.
11. rida annat än på vägar.
12. skada eller störa djurlivet, till exempel genom att klättra i träd med bohål, fågelbo, fågelholk eller liknande, uppehålla sig nära fågelbo, lya eller gryt, undantaget laglig jakt.
13. sätta upp tavlor, plakat, affischer, reflexer, stigmarkeringar eller liknande, undantaget tillfälliga skyltar i samband med skolverksamhet, ideella föreningars tränings- och tävlingsverksamhet, och tillståndsgivna aktiviteter, som sätts upp utan att skada träd, med snören, gummiband eller liknande. Alla tillfälliga markeringar ska plockas bort direkt efter genomförd aktivitet. Undantaget är även information på särskilt anvisade anslagstavlor.
14. använda störande motordriven anordning för lek eller sport.
15. cykla i terräng utanför skyltade spår, gång- och cykelvägar.
16. lyfta eller landa med bemannad luftfarkost.
17. elda annat än på anvisade grillplatser. Grillning i medhavd grill och användning av friluftskök är dock tillåtet. Undantag från eldningsförbudet gäller för skolverksamhet och ideella föreningars barn- och ungdomsverksamhet.

Utän tillstånd från Lidingö stad är det förbjudet att:

18. sätta upp partytält, tävlingscenter, presenning, alla former av toaletter, bord eller liknande, undantaget mindre bord i samband med skolverksamhet och ideella föreningars tränings- och tävlingsverksamhet.
19. anordna tävlingar, marknader, filminspelning, bröllop eller andra privata samlingar, event, eller liknande verksamheter med fler än 50 personer, eller om arrangemanget varar i mer än 3 timmar. Undantag gäller för skolverksamhet och ideella föreningars träningsverksamhet. Undantag gäller även för ideella föreningar som får anordna tävlingar med högst 150 personer och som varar i högst 6 timmar.
20. på ett störande sätt använda radio, musikanläggning, volymstarka musikinstrument, högtalare, visselpipor eller annat som avger ljud av höga volymer.
21. samla in eller avliva rödlistade ryggradslösa djur.
22. plocka rödlistade växter, svampar, mossor och lavar.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. Reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som ska tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i B-föreskrifterna. Undantagen gäller föreskrift A1-3, C1-3, C5-8, C13, om de utförs i enlighet med skötselplanen.
2. Tillsynsmyndigheten och reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de undersökningar som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrift B6. Undantagen gäller föreskrift C3, C5-9, C12-13, C21-22.
3. Personal inom polisen, kustbevakningen, sjukvården, räddningstjänsten eller kommunal viltvårdare, får vid insatser använda olika typer av fordon och hund. Undantagen gäller för föreskrift C5-11, C13, C15-16. Anmälan ska om möjligt göras till förvaltaren och/eller tillsynsmyndigheten i förväg, annars snarast efter genomförandet.
4. Servitut och ledningsrätter gäller i reservatet. Beroende på servitut och ledningsrätt undantas rättighetsinnehavaren från föreskrifterna A1-A4, A6, A9, A12, C1-C3, C8, C13. Undantaget gäller endast för det som uttryckligen följer av rättigheten. Riskerar en åtgärd att bryta mot något annat i föreskrifterna så krävs dispens eller tillstånd. Alla arbeten i reservatet måste utföras med stor hänsyn till reservatets värden.

5. Underhåll och skötsel av dagvattenanläggningar. Undantagen gäller föreskrift A3, A6, A8, C1, C3, C5-6, C8, C13. Riskerar en åtgärd att bryta mot något annat i föreskrifterna så krävs dispens eller tillstånd. Alla arbeten i reservatet måste utföras med stor hänsyn till reservatets värden.
6. Inom föreskriftsområdet (se beslutskarta) får en dagvattenanläggning anläggas. Undantagen gäller föreskrift A1-4, A6, A8-11, C1-3, C5-6, C8, C13. Alla arbeten i reservatet måste utföras med stor hänsyn till reservatets värden.
7. Skylthållare, utsedd av Länsstyrelsen, får etablera, underhålla och dra in sjövägmärken. Undantagen gäller föreskrift A1, A3, A10-11, C1-3, C13. Alla arbeten i reservatet måste utföras med stor hänsyn till reservatets värden.

Ovanstående undantag gäller reservatsföreskrifterna. Lidingö stad erinrar om att oavsett undantag kan prövning enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning erfordras.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft då beslutet vinner laga kraft vilket infaller tre veckor efter att beslutet kungjorts i ortstidning om inte beslutet överklagats.

Ordningsföreskrifterna under C gäller omedelbart efter kungörelse i ortstidning även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Lidingö stad bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken är Lidingö stad tillsynsmyndighet och förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet. Den nämnd som har ansvar för tillsynen, för närvarande miljö- och stadsbyggnadsnämnden, får inte ha ansvaret för förvaltningen av reservatet, enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 7 §.

Tillsynsmyndigheten får bevilja tillstånd och meddela dispens från föreskrifterna enligt 7 kap. 7 § miljöbalken. Dispens ges endast om det finns särskilda skäl och om intrånget i natur- eller friluftsvärdet kompenseras i skälig utsträckning.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för natur- och kulturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter: hundar får inte under tiden 1 mars - 20 augusti löpa lösa i marker där det finns vilt. Under övrig tid ska hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt, när den inte används vid jakt.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), undantaget sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Jakt i området är inte reglerad i reservatsföreskrifterna och sker därmed enligt jaktlag (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313), reglerar körning i terräng (skog, äng, etc.) med motor-/eldrivet fordon.
- Förordningen (1993:1053) om användande av vattenskoter anger att det endast är tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt i områden där länsstyrelsen beslutat om undantag från det generella förbudet. Genom en dom i EU har förordningens giltighet ifrågasatts. Därför bedrivs i dag ingen tillsyn utifrån förordningen. Miljöbalken och allmänna sjötrafikförordningen gäller även vattenskoter.
- Enligt kulturmiljölagen (1988:950) är det förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Vidare ska enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.
- Tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen krävs för att sätta upp stängsel eller för annan byggnation i eller i anslutning till fornlämningar. Att avverka träd eller röja växtlighet kräver inte tillstånd, men måste utföras på ett sätt så att fornlämningarna inte skadas. Det är till exempel inte tillåtet att täcka över fornlämningar med grenar eller kvistar.
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 26 § miljöbalken.
- Strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. miljöbalken, som omfattar stora delar av reservatet.

- Allemansrätten, att vistas i skog och mark, med ansvar för djur och växter.
- För att undvika störning på djurlivet och minimera slitage från besökare uppmanas arrangörer för aktiviteter och arrangemang som till exempel tävlingar, marknader, filminspelningar, bröllop och liknande evenemang kontakta staden för dialog om genomförande. Detta är särskilt viktigt under perioden 1 mars- 30 juni. Arrangörer av större evenemang behöver tillstånd från markägaren.
- Aktiviteter och arrangemang i naturreservatet kan kräva tillstånd enligt annan lagstiftning än miljöbalken. Exempelvis krävs tillstånd enligt ordningslagen (1993:1617) för sammankomster, tillställningar och andra aktiviteter på allmän mark.

Skälen för Lidingö stads beslut

Beskrivning av området

Sticklinge ligger på nordvästra delen av Lidingö och Sticklingskogen är det största sammanhängande området med höga naturvärden på Lidingö. Dessa tätortsnära miljöer gör det till ett område med höga upplevelsevärden för många besökare, med möjligheter till ett rikt och omväxlande friluftsliv. Sticklinge erbjuder både strövvänliga bär- och svampskogar samt kulturpräglade marker med gamla vidkroniga ekar.

Lidingöloppsspåret och flera stigar går genom området, och det finns flera grillplatser och vindskydd. Stränder och närheten till hav och innerskärgård förstärker rekreationsvärdena på ett påtagligt sätt. Längst i väster finns ett oexploaterat strandavsnitt, där den södra delen domineras av klippor. Oexploaterade stränder är en bristvara i Stockholms inre skärgård.

Områdets höga värden har även stor betydelse för den biologiska mångfalden. Inte minst de gamla ekmiljöerna med jätteträd, liksom barr- och blandskogar med gott om gamla tallar, utgör viktiga naturtyper och substrat för flora och fauna, däribland flera skyddsvärda arter (se nedan prioriterade värden). Flera områden är skogliga nyckelbiotoper med särskilt höga värden. Längst i söder går en dalgång, med delvis hävdade gräsmarker, i vilket det ligger en dagvattendamm och ytterligare en damm är planerad. Vattnet rinner vidare i ett öppet dike som mynnar i Lilla Värtan.

Sticklinge har en flerhundraårig historia. I sydöstra hörnet av reservatet, intill Tyktorpsvägen, ligger Lidingös äldsta gravfält med cirka 40 gravar från 500 f Kr till 1050 e Kr. Gravfältet hålls öppet av betande får, vilket även bibehåller en inbjudande landskapsbild.

Längs Tyktorpsvägen, som sträcker sig runt stora delar av reservatet, finns en 500 meter lång ensidig lönnallé, som planterades under tidigt 1900-tal. Ursprunget till Tyktorpsvägen går dock att finna mycket tidigare, som en stig mellan Sticklinge gård och stranden nere vid Värtan. Sedan mitten av 1600-talet har stigen haft i stort sett samma sträckning som i dag och på 1846 års karta har Tyktorpsvägen tecknats som landsväg med en ångbåtsbrygga nere vid stranden.

Prioriterade bevarandevärden

Prioriterade bevarandevärden är friluftsliv och rekreation med stora upplevelsevärden, skogliga nyckelbiotoper, kulturlandskap och brynmiljöer med flerhundraåriga ekar och andra lövträd, gammal tallskog samt rödlistade arter och andra naturvårdsarter. På de gamla ekarna i Tyktorps ädellövskog finns ovanliga svampar som kärnticka, oxtungssvamp och ekticka samt sällsynta lavar som gul dropplav, rosa skärelav, sotlav och blyertslav. Ädellövskogsmiljöerna i Sticklinge är betydelsefulla även på en regional och nationell nivå och ingår i länets centrala kärnområde för ekmiljöer. Även barrskogen med sina gamla tallar är särskilt betydelsefull för biologisk mångfald på regional nivå.

Motivering av beslutet

Motivet till att avsätta Sticklinge som naturreservat är att långsiktigt bevara och utveckla ett tätortsnära naturskogsområde med rik biologisk mångfald hos främst ek- och tallmiljöer, kustmiljöer och kulturhistoriska miljöer.

Reservatet innebär stora möjligheter för ett mångsidigt friluftsliv och upplevelsevärden, vilket bedöms prioriterat för människors hälsa och rekreation. För att möjliggöra detta behöver området skyddas från eventuella framtida exploateringar, kommersiellt skogsbruk och igenväxning.

Riksintressen

Reservatet ligger inom påverkansområde för väderradar, som är av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Förenlighet med regionala samband, översiktsplan och detaljplaner

Lidingö stad bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med översiktsplanen som antogs den 27 augusti 2012 samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken. Lidingö stad bedömer även att naturreservatet är förenligt med RUF 2050 (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen).

Detaljplanelagd mark ingår i huvudsak inte i naturreservatet. Undantag gäller främst skogsmark i södra och norra delen av naturreservatet. Lidingö stad gör bedömningen att naturreservatet inte strider mot detaljplanerna eftersom ytorna som ingår i detaljplanerna är avsedda för park, park eller plantering och allmän plats.

Lidingös skogar fyller en viktig funktion i länets och Stockholmsregionens gröna infrastruktur och ekologiska samband, bland annat för äldre barrskog och ekmiljöer. Enligt den regionala utvecklingsplanen (RUF5 2050) är det önskvärt att värdefulla ädellövskogar och äldre barrskogar i de gröna kilarna ges ett långsiktigt skydd.

Skogarna i Sticklinge ingår i Stockholms gröna kilar och är just värdefull ädellövskog och äldre barrskog, vilket gör att en reservatsbildning i Sticklinge skulle uppfylla rekommendationerna i RUF5 2050. Enligt Lidingös översiktsplan (2012) ska området bevaras som grönområde.

Miljömål, hållbarhetsmål och ekosystemtjänster

Främjande av biologisk mångfald genom att skydda mer natur är ett prioriterat område i Lidingö stads miljöprogram (2021–2030). Skydd av områdets värdefulla natur bidrar också till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv och Begränsad klimatpåverkan.

Att skydda värdefull natur bidrar till att uppnå FN:s hållbarhetsmål, exempelvis mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald och mål 3: God hälsa och välbefinnande.

Att avsätta Sticklinge till naturreservat främjar flera ekosystemtjänster, både så kallade reglerande, stödjande och kulturella tjänster. Flera av dem omfattar klimatomfattiga fördelar. Nedan följer tjänster som påverkas påtagligt eller måttligt positivt:

- Mindre koldioxid genom att växter tar upp och binder denna växthusgas i fotosyntesen. Särskilt i träd är kolet bundet under lång tid.
- Luftrening.
- Skydd mot översvämning genom att växterna tar upp vatten och vatten kan även rinna undan i ej hårdgjorda ytor.
- Pollinering genom att främja blommande örter, buskar och träd.
- Hälsa genom att vistas i naturen.
- Friluftsliv och motion av olika slag.
- Bullerdämpning.

Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram beslut och föreskrifter har skett under åren 2020–2023, och arbete med skötselplan 2021–2023.

Lidingö stads kommunstyrelse gav i december 2020 miljö- och stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram förslag till beslut om nytt/nya naturreservat och/eller utökning av Långängen-Elfviks naturreservat.

I enlighet med beslutet har miljö- och stadsbyggnadskontoret drivit arbetet som ett projekt tillsammans med tekniska förvaltningen. Staden har beviljats statligt LONA-bidrag för arbetet, och har anlitat Ekologigruppen för konsult hjälp i arbetet med att ta fram förslag till reservatsområden, beslut och skötselplaner. Lidingö stads kommunalråd har varit politisk referensgrupp i arbetet.

Ett förslag till beslut skickades under 2022 ut på bred remiss till myndigheter, föreningar och organisationer. Allmänheten gavs också möjlighet att lämna synpunkter. I januari 2023 upptäcktes att remissen inte nått alla remissinstanser varför staden öppnade upp för en ny remissomgång för dessa instanser under ca fyra veckor. Förslaget till beslut skickades under 2023 ut på samråd till sakägare och myndigheter i enlighet med 24-25 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Sammanställningar av yttranden och ändringar i förslag till beslut och skötselplan har skett under 2023.

Reservatets avgränsning

Naturreservatsgränsen följer i de flesta fall fastighetsgränser, detaljplanegränser, servitutsgränser och strandlinjen i Lidingös baskarta som i huvudsak är baserad på flygbilder. Norr om Tahiti följer reservatsgränsen ingen tidigare gräns utan går en bit upp på land. Vid två långrunda områden har gränsen dragits utanför vasskanten.

Intresseprövning

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken finner Lidingö stad att det för att skydda och bevara ovanstående natur- och friluftslivsvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat med förordnande om föreskrifter för att skydda området, samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

Hur man överklagar

När en kommun fattat beslut om naturreservat får beslutet överklagas till Länsstyrelsen av den som beslutet angår, om det går hen emot. Överklagandet ska dock skickas till Lidingö stad, Miljö- och stadsbyggnadskontoret, 181 82 Lidingö. Alternativt till miljo.stadsbyggnad@lidingo.se. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit inom tre veckor från det att beslutet kungjorts i ortstidning.

Av överklagandet ska det framgå vilket beslut ni överklagar, ange diarienummer KS/2023:449, och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras.

Adressuppgifter ska uppges. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stödja er uppfattning bör ni skicka med detta.

Kungörelse

Beslutet kommer att kungöras i ortstidning.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
 - Bilagor till skötselplan

Sändlista

Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Transportstyrelsen
Statens jordbruksverk
Boverket
Lantmäterimyndigheten
Väghållningsmyndigheten
Länsstyrelsen Stockholm
Skogsstyrelsen
Sveriges geologiska undersökning (SGU)
Markägare

Medverkande tjänstemän

Ett flertal tjänstemän i Lidingö stad, med sakkunskap inom olika områden, har deltagit i arbetet med bildandet av Sticklinge naturreservat. De tjänstemän som har haft huvudansvar för arbetet är:

Jerker Idestam-Almquist, kommunekolog, miljö- och stadsbyggnadskontoret
Sunniva Farbu, ekolog, miljö- och stadsbyggnadskontoret
Catarina Kvarnmalm, miljöchef, miljö- och stadsbyggnadskontoret
Eva Robins, enhetschef gata, trafik och park, tekniska förvaltningen
Lars Heins, naturförvaltare, tekniska förvaltningen
Medverkande från Ekologigruppen:
Ulrika Hamrén, Magnus Nilsson och Mandus Wester

Bilaga 1. Beslutskarta

